

Mottagare
Regionstyrelsen

Information. Finansiering av Lärcentrum

Förslag till beslut i regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Lärcentrum främjar livslångt lärande och tillgängliggör högre utbildning genom fysiska och digitala utbildningsmiljöer. På Gotland möjliggör Vuxenutbildningens lärcentrum studier genom samarbeten med lärosäten och utbildningsleverantörer, exempelvis genom att erbjuda 30 nya socionomplatser hösten 2024. Lärcentrums flexibilitet bidrar till att stärka den regionala kompetensförsörjningen och därmed även till att stärka den regionala konkurrenskraften och långsiktiga hållbarheten.

Det saknas en nationell finansieringsmodell för lärcentrum. På Gotland finansieras Vuxenutbildningens lärcentrum genom tillfälliga projektmedel, vilket skapar osäkerhet för den långsiktiga verksamheten. För 2025 har gymnasie- och vuxenutbildningen beviljat ett egenfinansierat projekt för att upprätthålla och utveckla lärcentrum, samtidigt som en ramförstärkning på 2,5 miljoner kronor har begärts för att säkra verksamheten framöver.

Ärendebeskrivning

Lärcentrums betydelse för livslångt lärande

Lärcentrum har en avgörande betydelse för att främja livslångt lärande och för att säkerställa tillgången till högre utbildning i hela landet. Genom att tillhandahålla fysiska och digitala utbildningsmiljöer skapar lärcentrum förutsättningar för att möta arbetsmarknadens behov av kompetens. Lärcentrum bidrar till att stärka regionernas konkurrenskraft och långsiktiga hållbarhet ur flera perspektiv: individens, arbetsmarknadens och attraktionskraftens.

Vuxenutbildningens lärcentrum på Gotland (Lärcentrum) bidrar till att göra högre utbildning mer tillgänglig för invånarna och erbjuder studiemiljöer som gynnar genomförandet av studier. I samverkan med svenska lärosäten kan Lärcentrum erbjuda utbildningsplatser för studenter som vill ha Gotland som studieort. Ett aktuellt exempel är samarbetet med Högskolan i Gävle, vilket resulterade i att 30 utbildningsplatser för socionomprogrammet tillkom på

Gotland hösten 2024. En ytterligare antagning planeras till hösten 2025.

Flexibilitet är en av ett lärcentrums styrkor. Det kan komplettera och stärka upp det regionala utbildningsutbudet på kort och lång sikt genom att svara upp mot förändrade kompetensbehov på arbetsmarknaden och möjliggöra för gotlänningar att utveckla efterfrågade kompetenser. Det skapar bättre förutsättningar för lokal arbetsmarknadsomställning, bidrar till att stärka regionens konkurrenskraft och hållbarhet.

På Gotland är andelen högskoleutbildade lägre än rikssnittet. Genom att erbjuda fler utbildningsalternativ, även för den studieovane, kan Lärcentrum bidra till att minska denna skillnad. Att fysiskt ses, ingå i en studiegrupp, och socialt utbyte är fortfarande av stor betydelse för lärandet och genomströmningen (UÄK 2017, Distansstudier i svensk högskola och Fejes. A. med flera, 2020, *Om vuxenutbildning och vuxnas studier*). Att utbildning och livslångt lärande lägger grunden till förbättrade livschanser är väl känt (Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering. Impact of education and skills on life chances. Publication Office, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/34326>).

Ett starkt utbildningsutbud kan även bidra till att stärka attraktionskraften för Gotland: för de som vill bo kvar, för nya invånare och för företag.

Finansiering av Vuxenutbildningens lärcentrum

Trots att ett lärcentrum har en betydande roll i utbildningssystemet saknas en nationell finansieringsmodell för dess verksamhet. Tidigare utredningar har föreslagit en statlig finansiering, men idag ligger det ekonomiska ansvaret fortfarande huvudsakligen på kommunerna. Till skillnad från ordinarie högskole- och yrkeshögskoleutbildningar utgår ingen ersättning från lärosäten eller utbildningsleverantörer för decentraliserade utbildningar, vilket är till största del lärcentrums verksamhet.

Organisationen Nya Vägar (<https://nyavagar.se>) och Nitus (<https://www.nitus.se>) har drivit frågan om en mer långsiktig finansieringsmodell. Även Mälardalsrådet har lyft betydelsen av decentraliserad utbildning, särskilt inom lärarutbildningarna.

För närvarande finansieras Vuxenutbildningens lärcentrum på Gotland med tillfälliga projektmedel, vilket skapar osäkerhet för den långsiktiga verksamheten och försvårar planeringen av framtida samarbeten med lärosäten. Gymnasie- och vuxenutbildningen har för år 2025 beviljat ett egenfinansierat projekt för att bibehålla och vidareutveckla Lärcentrum.

Gymnasie- och vuxenutbildningen begär en ramförstärkning till Vuxenutbildningen på 2,5 miljoner kronor fördelat enligt nedan:

Samordnare lärcentrum 100%	750 000
Utbildningsledare lärcentrum 100%	750 000
Studentcoach 100 %	600 000
Drift	400 000

Bedömning

Förslag till beslut är att informationen tas emot.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-14

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör